

Regeringen
Utbildningsdepartementet

YTTRANDE
Ragnhild Nitzler
2003-03-04
Reg.nr 645-1086-03

Angående indelningen av vetenskapsområden

Bakgrund

Riksdagens beslut (Rskr. 1997/98:12) i enlighet med regeringens proposition Högskolans ledning, lärare och organisation (prop.1996/97:141) innebar att universiteten, från och med den 1 januari 1999, själva får besluta om sin fakultetsorganisation. Resurstilldelningen för forskning och forskarutbildning förändrades samtidigt. Denna skulle fortsättningsvis ske till fyra vetenskapsområden: medicinskt, humanistisk-samhällsvetenskapligt, naturvetenskapligt och tekniskt. Rätten att anordna forskarutbildning och utfärda doktorsexamen anknöts till dessa områden. En högskola som inte är universitet skulle därmed hos Högskoleverket kunna ansöka om att få ett vetenskapsområde och därmed rätt att anordna forskarutbildning och utfärda doktorsexamen inom detta område. Denna förändring trädde i kraft den 1 januari 1999.

I propositionen (1996/97:141) s 55, anges följande beträffande vetenskapsområden: ”*En högskola som inte är ett universitet kan efter ansökan till och beslut från Högskoleverket, få ett eller flera av humanistisk-samhällsvetenskapligt, medicinskt, naturvetenskapligt eller tekniskt vetenskapsområde. Denna högskola får därmed rätt att anordna forskarutbildning och att utfärda doktorsexamen inom dessa vetenskapsområden. En sådan rätt bör kunna ges till en högskola som har uppnått tillräcklig bredd och specialisering inom grundutbildning och forskning inom ett antal närliggande ämnen inom något av de fyra vetenskapsområdena. Forskningen vid högskolan behöver och kan naturligtvis inte spänna över hela vetenskapsområdet. Vid högskolan bör dessutom finnas goda infrastrukturella förutsättningar (bibliotek, laboratorier m.m.) för att bedriva grundutbildning och forskning, och högskolan bör ha goda internationella kontakter.*”

Beslutsordningen för rätten till ett vetenskapsområde ändrades enligt regeringsbeslut 1998-10-15 och prop 98/99:1 så att det från och med den 1 april 1999 är regeringen som fattar beslut om vid vilka lärosäten vetenskapsområde(n) skall finnas. Högskoleverket genomför kvalitetsbedömningen och yttrar sig över ansökan om vetenskapsområde på uppdrag av Utbildningsdepartementet.

Högskoleverkets prövningar av vetenskapsområden

Fram till februari 2003 har Högskoleverket prövat ansökningar om humanistisk-samhällsvetenskapligt vetenskapsområde vid:

Högskolan i Växjö, Högskolan i Örebro, Mälardalens högskola, Lärarhögskolan i Stockholm och Stiftelsen Högskolan i Jönköping samt Mitthögskolan.

Ansökan om naturvetenskapligt vetenskapsområde har prövats vid Högskolan i Kalmar.

Ansökan om tekniskt vetenskapsområde har prövats vid Högskolan i Karlskrona/Ronneby och Mälardalens högskola.

De högskolor som har ansökt om naturvetenskapligt och tekniskt vetenskapsområde har också beviljats dessa. Stiftelsen Högskolan i Jönköping är däremot den enda högskola som har bedömts uppfylla kvalitetskraven för rätten till humanistisk-samhällsvetenskapligt vetenskapsområde.

Förslag

Erfarenheterna från prövningarna visar att det är mycket svårt att uppfylla kvalitetskraven för rätten till vetenskapsområdet humaniora-samhällsvetenskap. Det tar lång tid och kräver stora resurser att bygga upp samlade och tillräckligt stabila forskningsmiljöer i några näraliggande ämnen inom både humaniora och samhällsvetenskap.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Högskoleverket att regeringen ser över om nuvarande vetenskapsområdesindelning är den mest ändamålsenliga.

Detta yttrande har fastställts av universitetskansler Sigbrit Franke efter föredragning av avdelningschef Ragnhild Nitzler i närvaro av kanslichef Lennart Ståhle.

Sigbrit Franke

Ragnhild Nitzler